

Vy jste! Sůl země a světlo světa

Mt 5,13-16

¹³ Vy jste sůl země;

jestliže však sůl pozbude chuti, čím bude osolena?

K ničemu již není, než aby se vyhodila ven a lidé po ní šlapali.

¹⁴ Vy jste světlo světa.

Nemůže zůstat skryto město ležící na hoře.

¹⁵ *A když rozsvítí lampu, nestaví ji pod nádobu, ale na svícen; a svítí všem v domě.*

¹⁶ *Tak ať svítí světlo vaše před lidmi, aby viděli vaše dobré skutky a vzdali slávu vašemu Otci v nebesích.*

Úvod

Potřeba soli

Jednoho dne měla být veliká hostina. I přiběhl kuchař ke králi a začal bédovat : „Pane králi, veliká nehoda se nám stala, všechna sůl se rozmočila. Čím já budu solit?“

„A copak nemůžete poslat pro jinou?“ odpověděl na to král.

„To už bude pozdě, pane králi. Než se vozy se solí vrátí, čím budu do té doby solit?“

„Tak sol něčím jiným,“ pravil mrzutě král.

„Pane králi, a copak tak solí jako sůl?“ ptal se opět kuchař.

Král se velmi rozhněval a vyhnal kuchaře. Rozkázal mu, že má vařit bez soli.

Kuchař si myslel: jak to pán chce, tak to pán chce, – a vařil jídla neslaná.

Za chvíli na zámku začala podivná neslaná hostina. Hostům pranic nechutnalo, i když byla jídla úhledně a dobře připravena. Král byl velmi mrzutý. Poslal posly na všechny strany pro sůl, ale všichni se s prázdnou vrátili. Všechny zásoby soli v celém království se rozpustily, nikdo již neměl čím solit. I poručil král kuchaři, aby vařil jídla sladká, ale ani takové hostiny hostům nechutnaly.

Tu poznával král, jak vzácný dar boží je sůl, kterou on za nic neměl, [...].

Jistě jste poznali úryvek ze známé české pohádky Boženy Němcové. A také jste si určitě všimli, že pohádka pracuje se stejným motivem jako naše dnešní podobenství – s nepostradatelností soli.

V pohádce král a s ním celé království zjistí, že bez soli jim nechutná. Dojde jim to ovšem až v okamžiku, kdy sůl zmizí. Dokud jí bylo dostatek, ani by je nenapadlo přemýšlet, jak důležitá sůl v jejich životě je. Celé království spolu s královským otcem si skrze otřesný kulinářský zážitek uvědomilo, že byť nejde o drahé a vzácné zlato nebo stříbro, přesto je taková běžná a zdánlivě postradatelná věc bytostně potřebná pro lidský život. Proto musí nakonec král také uznat, že nejmladší královská dcerka Maruška, měla svého otce opravdu nejraději ze všech dcer, když řekla, že ho má ráda jako sůl.

V našem dnešním evangelijním textu zaznívá něco podobného. V blahoslavenstvích, která jsme četli minulou neděli, Ježíš ukazoval na zvláštní postavení svých následovníků. Jsou ceněni Bohem pro svoji chudobu v duchu, pláč, tichost, hlad a žížeň po spravedlnosti, působení pokoje a také pro pronásledování, které zakouší, když následují Krista. Ovšem paradoxně, co cení Bůh, je na obtíž světa s jeho rozdílnými měřítky. Přesto, říká nyní Ježíš, jste pro tuto zem nepostradatelní jako sůl. Ostatní lidé to možná nevidí a nechápou, jako v té pohádce, a pronásledují vás..., ale bez vás, přijde svět o

velmi podstatnou složku. Ztratí na chuti. A nejen slanost, ale také bude bez světla. Když si ale svou chuť podržíte a když budete lidem svítit, nakonec vzdají slávu vašemu nebeskému Otci.. poznají, jak vzácný dar boží je sůl, kterou za nic neměli...

Text

Vy jste...

Svým učedníkům a následovníkům Ježíše říká na dvakrát „vy jste sůl země a vy jste světlo světa“. Všimněme si nejprve oznamovacího způsobu přítomného času slovesa být. Ježíš neříká: „Vy se stanete solí,“ nebo: „Vy budete solí,“ ani imperativ: „Staňte se solí,“ nebo: „Buďte světlem“. Konstatuje stav. Tak to je. „Vy už jste solí a světlem.“ Jestliže jste se vydali za Ježíšem, už ve vás je kus chuti a světla Božího království.

To je dobrá zpráva pro nás! Pro každého, kdo tu sedíme: Martina, Dana, Johanku, Pavla... Přivlastněme si ta slova. Neříkejte si v duchu: „Jak já bych mohl být solí nebo světlem? Jakou já to mám chuť a jak já můžu posvítit? Vždyť každou chvíli udělám nějakou chybu, moje víra je slabá, často padám...“ „Vy „jste“ sůl,“ říká Ježíš.

Solí země a světlem světa se nestaneme někdy v budoucnosti až naplníme podmínky, vypěstujeme dokonalý morální charakter, až přestaneme hřešit činy, ale i myšlenkami – až se odnaučíme nenávidět bratra a nebudeme civět po ženách, až proměníme od základu naše životy, až se staneme vzornými křesťany, nebo až vybudujeme ráj na zemi. Ježíš Kristus říká: „Buďte si jisti, už nyní jste solí země“. A neb: „už nyní jste se stali součástí Kristova lidu, když jste vyšli za JK.“

Poznali jste přece, že jste chudí v duchu: Spatřili jste svou hříšnost a nedokonalost, litovali jste svých hříchů a v slzách toužili po odpuštění, po Božím přijetí a proměně svého srdce. Poznali jste, že z vlastních sil mnoho nezmůžete. Víte, že jste odkázáni na něj, na jeho lásku, milosrdenství, odpuštění, pomoc a sílu. Proto jste přece v pokání přišli k ukřižovanému a vzkříšenému Kristu.

„Vy jste“ jsou slova ujištění. Platí, co se píše ve starém hymnu v úvodu listu Efezským:

5 Ve své lásce nás předem určil, abychom rozhodnutím jeho dobroty byli skrze Ježíše Krista přijati za syny⁶ a chválili slávu jeho milosti, kterou nám udělil ve svém Nejmilejším.

Kristovými se stáváme z Boží milosti a dobroty. Ne kvůli své usilovnosti a pili, výjimečné víře. Solí země a světlem světa jsme jen a jen proto, že žijeme z moci Ducha svatého,... který nám byl vtisknut jako *pečeť zaslíbení, jako závdavek našeho dědictví na vykoupení těch, které si Bůh vydobyl ke své chvále*. Svým Duchem, kterého do nás Bůh vlévá, ne naší vydobytou dokonalostí, nás učí tichosti a pokoji, probouzí v nás žízeň a hlad po spravedlnosti.

Shrnutí: „Vy jste“ je zdrojem naší radosti, protože se jím říká, Bůh vás přijal za své ze své dobroty a lásky. Nemusíte se bát, že byste snad neuměli být solí nebo světlem, že nejste dost dobří, nebo ještě nejste dost dobří, strachovat se o svou dostatečnost...

Sůl země...

Jste solí a máte svou specifickou chuť, tolik potřebnou pro svět, právě proto, že žijete z milosti. Víte o své obyčejnosti, o svých dobrých i nedobrych stránkách, máte odvahu je pojmenovat, nebojíte se říct, že vás něco bolí a trápí. Jste solí především tím, že to všechno cele svěřujete Pánu Bohu s důvěrou v jeho lásku, moc a odpuštění. To je vaše chuť. Žijete z Boží lásky a Božího odpuštění.

To potřebuje tento svět, naše okolí jako sůl. Učit se žít z lásky a odpuštění. Potřebují to všichni, kteří jsou přehnaně zaměřeni na výkon a perfektnost, Všichni, kteří jsou příliš tvrdí k sobě sama i druhým. Všichni, kteří neví, co se svými vinami. Mají něco společného. Ztratili citlivost, jejich život postrádá

jas a chuť, přestal v nich proudit život. Potřebují, aby jim někdo ukázal, že život s Bohem dává životu radost, naději i plnost.

To je naše poslání a úkol. To máme světu zvěstovat. Máme být solí. Neotočit se k zemi zády, neuzavřít se do sebe, nestranit se ostatní společnosti. Úkolem Kristových následovníků je být solí – celou svou existencí, nejen slovy, nejen zvěstováním, ale žít blahoslavenství uprostřed společnosti – pokorně před Bohem, vnášet pokoj, touhu po spravedlnosti, čisté úmysly...

Ježíš ale také varuje: Jsme v nebezpečí a ohrožení „nechutenstvím“. Ztrátou chuti, ztrátou smyslu naší křesťanské existence. Neslaná sůl je k ničemu. Když církev přestane následovat Krista, spoléhat se na jeho milost, působit pokoj, když bude bránit Duchu svatému, pozbude svůj charakter, svůj smysl a účel. Přestane být, čím být má.

Je to určité pokušení nás v dnešní době, jako bylo ostatně v každé před námi. Dnešní otevřená společnost s velkým prostorem pro pestrost názorů, postojů, životních stylů, zájmů a vyžití nabízí i pokojné místo pro neslané křesťanství, které ustrne na pouhém učení, názoru, které je jen kulturním vyžitím, tradicí, rodinným zvykem, které zapomnělo na vlastní potřebu milosti a na potřebu nést milost druhým, potřebu spravedlnosti a nesení spravedlnosti, potřebu pokoje a působení pokoje. Zalezlé samo v sobě lehce se křesťanství ukonejšené svou „normálností“ ztratí ve víru nabídek světa. Každý mu pogratuluje pro sílu vlastního názoru, nalezení vlastní cesty, jsme rádi za to ocenění. A tím to hasne.

Stejně jako v regálech nalezneme různou kvalitu zboží, můžeme nabýt dojmu, že i naše následování můžeme zvolit podle ochoty utrácet. Že nám možná postačí to levnější křesťanství...nač připlácet za kvalitu, když na první pohled vypadají stejně. Když pak ale ochutnáme, zjistíme, že náhražka zdaleka nedorovná originál.

Přijmeme varování před ztrátou chuti jako výzvu k sebereflexi. K neustálému hledání a ptaní: „Co je má chuť? V čem ji rozpoznávám?“ A také: „Co je naše chuť, jako společenství a církve? Jak mé, naše či vaše okolí může okusit slanost, kterou nám vydobyl Kristus?“

Možná ještě jedna otázka: Kdo je pro nás ztělesněním té slanosti a světla? Kdo nám připomíná a ukazuje svým životem na Krista? Kdo pro nás v životě byl nebo je ztělesněním světla a soli? Přemýšlejte o tom a po kázání po písni, před modlitební chvílí, se může několik z nás chytout mikrofonu a říct nám, kdo a proč vám vytanul na mysli!

Světlo světa

Obraz o světle se velmi podobá obrazu o soli. Světlo je potřeba jako sůl. Je užitečné a potřeba. Světlo rozhání temnotu, svítí na cestu, aby člověk trefil, neklopýtnul.

A hajný přicházel naproti nim: Takový veliký a měl široký klobouk s perem a po straně takovou tašku a přes rameno velikánskou pušku. „Ale, tatínku, já se bojím.“ – „I neboj se. On je rád, že mu posvítíme.“ – A letěli a posvítili mu, a on byl rád a díval se za nimi. – „A tatínku, copak že ten hajný nespí?“ – „I musí on dávat pozor.“ – „Načpak?“ – „Tady na les, aby jej lidé neukradli.“ – „Tatínku, ti lidé kradou?“ – „I kradou, a nic prý se nemají rádi.“ – „Ale to já bych jim nesvítíl. Ten hajný nekrade, vidíte?“ – „Ne, ten ne. Ale když Pán Bůh chce, abychom jim svítili, tak my jim svítíme, ať kradou anebo nekradou.“

Stejně jako je neužitečná neslaná sůl, je nesmyslné a neužitečné nesvítící světlo. Křesťané nemají podlehnout pokušení schovat se, ale mají zářit do světa okolo sebe, aby jejich světlo mohlo sloužit druhým lidem, rozhánět temnotu, ve které tápou.

Můžeme opět jen žasnout, jak vysoko nás Ježíš staví. Vždyť o něm Písmo mluví jako o „světle“ (Jan 1). Naší výsadou je, že můžeme Kristovo světlo odrážet do světa *I vy jste kdysi byli tmou, ale nyní vás Pán učinil světlem. Žijte proto jako děti světla – ovocem světla je vždy dobrota, spravedlnost a pravda. Ef 5,8.*

A opět – jde o velké pokušení naší doby. Ostatně jako každé jiné. Hýčkat si své spasení, starat se o svou víru, o samotě nebo v rámci sboru či vlastní společenské vrstvy a stačí. Stočit se do sebe a nesloužit světu. Spokojit se s konstatováními, že víra nepatří do veřejného prostoru, ale doma ať si každý věří, jak se mu chce. Tak si věříme, jak chceme. Ale Ježíš nás volá ke svícení světu. Svět má díky nám vidět na cestu!

To se budeš muset ještě moc učit, než budeš moci s tatínkem létat a pěkně lidem svítit. “ – „Ó! A copak se těm lidem musí svítit? Však my si svítíme sami!“ – “Inu, když oni mají noc, když my máme den. Oni teď spí. “ – „A pročpak jim tatínek svítí, když oni spí?“

„I holečku, to tak musí být, to už Pán Bůh tak chce, a ty také poletíš s tatínkem tam daleko a budeš pěkně svítit. Jen jdi a uč se létat!“

Opět přijmeme Ježíšovo varování jako pobídku k reflexi a změně. Jak svítím? Jaký jsem karafiátův brouček?

Ať svítí, dobré skutky, vzdali slávu Otci

Tak ať svítí světlo vaše před lidmi, aby viděli vaše dobré skutky a vzdali slávu vašemu Otci v nebesích. Končí své podobenství Ježíš.

Pán Bůh si vás vybral, zamiloval, vybavil svým Duchem, abyste byli solí a světlem. A vy jste poslechli a žijete ze všech svých sil k jeho radosti a chvále. Nejde o nás, abychom získali uznání. Dobré skutky jsou dobré, pokud slouží druhým. Jde o Pána Boha: *Ať lidé vzdají čest našemu Otci v nebesích.* To je úkol soli i světla. Aby lidé – třeba i skrze nás – poznali, kde je původ světla, kde je pramen života a lásky, spravedlnosti, pokoje, milosti a odpuštění. Je třeba i sdělit, odkud pramení naše naděje. Jak my jsme poznali potřebnost soli a jak nám zasvítilo světlo. Vysvětlit, kdo je Ježíš Kristus, ukřižovaný a vzkříšený.